DE OOSTPOST.

LETTERKUNDIG, WETENSCHAPPELIJK EN COMMERCIEEL

NIEUWS- EN ADVERTENTIEBLAD.

PRIJS VAN INTEEKENING.
Voor den geheelen jaargang voor Soerabaya ƒ 15.—
Idem franco per post. „ 17.—
Voor den eersten halven jaargang voor „ „ 7.50
Idem franco per post. „ 9.—
De OOSTPOST verschijnt elken *Maandag* en *Donderdag*.

MAANDAG 12 OCTOBER.

PRIJS DER ADVERTENTIEN.
De prijs der ADVERTENTIEN is ƒ 2.— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het segel.
Advertentien met groote letter betalen dubbeld.
Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.

No. 82. VERANTWOORDELIJKE UITGEVERS E. FUHRI & CO, TE SOERABAYA. 1857.

Bij dit nummer behoort een bijvoegsel.

I.

„Onder het onbeschreven regt, dat de drukpers in „Nederlandsch Indie beheerschte, werd tot de uitgave „aldaar van een dagblad de vergunning vereischt „van den Gouverneur Generaal.

„Aan de vergunning zelve knoopte zich steeds de „voorwaarde vast dat men zich onthouden zoude van „eene beoordeeling der handelingen van het bestuur.

„Met het Reglement op de drukwerken, hetwelk „onlangs is afgekondigd, zijn beide beletselen opgeheven.

„Een dagblad van vrijzinnige kleur is voortaan in „Nederlandsch Indie bestaanbaar.

„De Gouverneur Generaal vermag niets tegen zij„nen redacteur, die eerbied heeft voor de openbare „orde en rust, en de regter niets tegen den drukker „of uitgever, zoolang ieder zich wacht voor overtre„ding of misdrijf."

Deze woorden vloeiden voor eenige maanden uit de pen van een hooggeplaatst koloniaal ambtenaar, op een tijdstip toen, zoowel in het vaderland als in deze kolonie, het destijds afgekondigde Reglement op de drukpers zoovele gemoederen had aan het gisten gebragt, toen van alle kanten ontboezemingen van afkeuring, van angst en twijfel zich door de drukpers, en door adressen op eene bij de wet geoorloofde wijze lucht gaven.

Wij zeggen *op eene bij de wet geoorloofde wijze*, want het is eene daadzaak, welke der Nederlandsche natie en de Nederlandsche bevolking harer Oost-Indische kolonien tot eer verstrekt: geene der oordeelvellingen, in welke mate of verscheidenheid ook uitgedrukt, overschreed de wettelijke bepalingen, ieder uitte vrijelijk zijne gedachten zonder de openbare orde en rust aan te randen; noch in Nederland noch in zijne kolonien deed zich omtrent dit teedere onderwerp, waardoor zoovele hartstogten en belangens werden in beweging gebragt, de noodzakelijkheid gevoelen tot eenige vervolging wegens overtreding of misdrijf.

Sedert hebben zich al die ontboezemingen en oordeelvellingen opgelost in de merkwaardige verklaring der Nederlandsche volksvertegenwoordiging: dat het Reglement op de drukwerken in Nederlandsch Indie eene herziening behoort te ondergaan.

Deze verklaring berust hoofdzakelijk op de volgende vier gronden, namelijk:

1°. omdat het Reglement is hoogst onduidelijk en zeer ligtelijk tot verkeerde opvatting kan aanleiding geven;

2°. omdat de bepalingen omtrent het stellen van zekerheid ook voor Indie onnoodig moeten worden geacht, waardoor tevens de niet te ontkennen onbillijkheid zal verdwijnen, dat de handelaar in zijne fortuin zal kunnen worden aangetast ter zake van een misdrijf waaraan een ander schuldig is bevonden;

3°. omdat ook de verpligte onderteekening van artikelen in tijdschriften, als onnoodig en niet doeltreffend, beter ware weggelaten;

4° omdat het strijdig is met de 2de alinea van Art. 110 van het Regerings reglement, de handelaars in Nederlandsche drukwerken te onderwerpen aan de cautie en aan het verbod, in Art. 5 van het reglement voorgeschreven voor de drukwerken in Nederlandsch Indie.

Het thans van kracht zijnde Reglement zal alzoo worden herzien en niemand zal de wenschelijkheid ontkennen, dat die herziening zoo spoedig plaats vinde als het hooge gewigt der zaak dit maar eenigzins doenlijk maakt, ten einde het hoogst onduidelijke, onbillijke, onnoodige, niet doeltreffende en met de wet strijdige te doen vervallen, dat door de Nederlandsche volksvertegenwoordiging in het Reglement is aangewezen.

Met vertrouwen maar ook met ernst zij dan ook deze belangrijke taak der aandacht van de Hooge Regering dezer landen dringend aanbevolen.

II.

Intusschen is ons van vele zijden den wensch te kennen gegeven, dat de kolommen van ons dagblad werden opengesteld voor de uiting van gedachten en denkbeelden van *vrijzinnige* kleur.

Alvorens echter aan dit verlangen van velen te voldoen is het ons noodzakelijk voorgekomen, om openbaar te maken welk denkbeeld wij aan dat woord *vrijzinnig* willen gehecht hebben.

Dat woord toch, het valt niet te ontkennen, wordt op zoo vele verschillende wijzen begrepen, wordt zoo vaak verkeerdelijk uitgelegd, dat het de pligt is van iedere Redactie die haar belang tegen over de wet waardoor zij beheerscht wordt, zoowel als tegen over het publiek wel begrijpt, om bij den aanvang van het pad, dat zij zich voorgesteld heeft te betreden, deze soort van politieke geloofsbelijdenis af te leggen.

En die geloofsbelijdenis laat zich in deze korte woorden omschrijven: „Beoordeeling van en gedachtenwisseling over het openbare leven, afgebakend tusschen de grenzen van vrijmoedigheid, goede trouw en zucht naar vooruitgang en beschaving aan de ééne en van eerbied voor het gevestigd gezag en het afgezonderd leven aan de andere zijde.

III.

Wij hebben den Staatsman, van wien het Reglement op de drukperswerken in Nederlandsch Indie is uitgegaan, in zijn openbaar leven gadegeslagen, wij hebben hem als het ware gevolgd op zijne tot dus verre eervol afgelegde loopbaan als pleitbezorger, als regter, als individueel aadsman van 's Konings vertegenwoordiger in deze gewesten, als op zich zelven staand raadsman der kroon in koloniale aangelegenheden.

Het is dus natuurlijk, dat wij bij gelegenheid van deze zooveel besprokene daad van bestuur van den tegenwoordigen Minister een verband gezocht hebben tusschen de handelingen van zijn vroeger openbaar leven, zijne herhaaldelijk gebleken liefde voor wetenschap, zijne gehechtheid aan het land zijner geboorte en zijne zucht om dat schoone land meer en meer te doen deelen, in den zegen van vooruitgang en beschaving, en het uitvaardigen eener verordening, welke voor het oog van den oppervlakkigen beschouwer met al die handelingen in strijd schijnt.

En dit verband vermeenen wij gevonden te hebben in de merkwaardige verklaring door den Minister aan de volksvertegenwoordiging afgelegd:

„ De Regering, raadplegende wat hier openbare „orde gebood, heeft geenszins de regten en behoeften „miskend der in Indië gevestigde Nederlanders en „andere Europeanen. Eene kleine maatschappij, die „zoo veel goeds tot stand brengt, die hare roeping „begrijpt, en, onder veel ontbering en opoffering, de „bereiking van haar doel slechts zoekt in arbeidzaam„heid en volharding, in de betrachting van pligt en „deugd, is waardig dat men haar eere en bescherme."

Wij beschouwen deze woorden niet als holle klanken: wij hechten daaraan eene gewigtige beteekenis, en vertrouwen dat dezelve geheel en al met onze wijze van opvatting van *vrijzinnigheid* overeenstemmen zal. Eene vrijmoedige en verlichte wisseling van gedachten, geleid door trouwhartige grondbeginselen, daar waar over openbare handelingen verschil van gevoelen

WAT IS ER VOOR NIEUWS?

„ Welk nieuws is er?" ziedaar eene vraag die sedert de vroegste tijden af, den menschen in den mond is geweest, — en die vraag is een niet onaardig bewijs van de zucht tot voortdurenden vooruitgang, die, men ontkenne het of niet, aan het menschdom is ingeschapen. — Jammer maar, dat die vraag te dikwijls de uitdrukking is eener bloote nieuwsgierigheid; of, wanneer zij ernstig gemeend wordt, uitsluitend politiek nieuws bedoelt. Een onderzoek b. v. naar het industrieele of handelsnieuws, naar zoovele vorderingen en nieuwe toepassing van wetenschappen, die elkander thans bij den dag opvolgen, wordt maar uiterst zelden onder die dagelijksche vraag verstaan. En, voor die gevallen, waarin de sprekers daarop een volledig antwoord zouden kunnen geven, wordt dat antwoord nog dikwijls, uit eigenbelang verzwegen. — Stel b. v. dat twee tokohouders elkander ontmoeten, waarvan de een aan den anderen vraagt: „Wat is er voor nieuws!" dan zal de aangesprokene cordaatweg antwoorden: „Och, niets," hoewel hij vervuld is met een berigt dat den anderen tokohouder stellig zoude interesseren, namelijk het aankomen van eene aanzienlijke partij provisien, die tegen lage prijzen worden gepresenteerd, ... en spoedig raakt het gesprek tot de orde van den dag. De industrieelen zelve vermijden alzoo dikwijls de onderwerpen van hun vak, omdat „men niemand wijzer moet maken dan hij is", — en de massa der menschen „wij" in het algemeen, hebben doorgaans eene te weinig practische opvoeding gehad, om genoegzame belangstelling in de nijverheid-wereld te stellen. En zoo behoort het inderdaad tot de bijzonderheden, wanneer er in het dagelijksch leven gesproken wordt over wetenschappelijke zaken, hoewel zij toch genoegzaam ingrijpen in het werkelijke leven, en dikwijls vrij wat meer nut zouden doen, dan het redetwisten over de handelingen der Tweede Kamer. Honderden spreken over politiek, hoewel zij er geen het minste begrip van hebben, doch over zaken te spreken, die hen aangaan en daar zij dus perfect goed in te huis zijn, dat rekenen zij dikwijls als schade in hunne beurs.

Maar „de tijden veranderen en wij veranderen met hen," althans wij behooren met hen te veranderen, zoo wij aan onze bestemming van doorgaande verbetering willen voldoen. De rigting van onze natie, wij mogen er gelukkig op verwijzen, wordt van jaar tot jaar meer industrieel, men wil in den tegenwoordigen tijd ook wel *iets* weten van ontdekkingen en uitvindingen, en het is daarom, en bepaald om dien geest aan te wakkeren en behulpzaam te wezen, dat onder den titel van „ Welk nieuws is er" van tijd tot tijd eenige bijdragen in dit dagblad zullen worden opgenomen, die betrekking hebben op het nieuws der industrieele en wetenschappelijke wereld. De bronnen daarvoor zijn genoegzaam, want aan uitvindingen, verbeteringen en ontdekkingen is geen gebrek: getuige daarvan de lijsten der zaken, welke in Engeland alleen „*registered*" zijn, om het eigendomsregt der uitvinders te verzekeren, en bovendien zullen voorzeker de mededeelingen der in het vaderland uitkomende staathuishoudkundige tijdschriften ons daartoe bij voortduring ruime stof verschaffen, zoo als wij nu reeds de volgende mededeelingen aan eene van die tijdschriften ontleenen.

Sedert de uitvinding der telegrafie, door middel van den Galvanischen stroom, zijn er jaren verloopen, vóór het algemeen hier te lande eigenlijk wist, wat toch wel een telegraaf was, en de kennis dier toestellen bleef nog alleen tot den wetenschappelijken man beperkt. Later, nu Java zich mag verheugen in de invoering van eenen rijkstelegraaf, die de voornaamste plaatsen onderling verbindt, is het onderwerp bepaald ter sprake gekomen, en elkeen die tegenwoordig zich op eene beschaafde opvoeding mag beroemen, weet ten naastenbij hoe de werking van die instrumenten is. Al is dat begrip nog niet volkomen, zoo is het voldoende, als men het hoofddenkbeeld slechts vat; elkeen kan geen geleerde wezen, maar het denkbeeld van vroeger, dat het berigt in den vorm van een brief, langs den draad vloog, is dan toch algemeen verdwenen.

Een reuzenstap in de toepassing van den galvanischen stroom, werd gedaan door Bonelli, en wel door aanwending bij het weven van damast, en door het seinen met beweeglijke stations.

Het damast, dat ons zoo menigvuldig tot versiering van tafel of kamer dient, werd en wordt ook nog, met de Jacquard-machine geweven. Voor elken draad die ingeslagen wordt is eene kaart noodig; er zijn b. v. patronen van damasten tafelkleeden, waarvoor 14.000 kaarten noodig zijn, en men kan zich gemakkelijk verbeelden, dat dit een groot bezwaar dezer werktuigen is, want de kaarten moeten van stevig bordpapier gemaakt worden, en één voor één door middel van een daarvoor bestemd werktuig, met gaten worden doorboord. Elke kaart kan slechts eenmaal dienen, want voor een ander patroon is zij onbruikbaar.

Bij de machine Jacquard-Bonelli zijn de kaarten geheel vervallen, en door een cylinder met pennen vervangen geworden. De verschillende tuimelaars die de kettingdra-

bestaat, is, ook in éénhoofdig bestuurde landen, wel verre van eene afwijking van pligt en deugd te zijn, een regt van de ingezetenen en vooral van de zoodanigen, die getoond hebben hunne roeping te begrijpen en daarom op achting en bescherming aanspraak hebben.

IV.

Maar evenzeer als wij eene bezadigde doch vrijmoedige gedachtenwisseling over openbare handelingen als een regt beschouwen, zijn wij afkeerig van eene vrijzinnigheid die alles onvoorwaardelijk afkeurt, alleen omdat het van de Regering is uitgegaan. Zij die naar zoodanige soort van vrijzinnigheid haken, zullen onze bladen onvoldaan ter zijde leggen.

Niemand zal het ontkennen dat er in de laatste jaren veel goeds tot stand is gekomen.

Dat goede willen wij kenschetsen, maar dan ook tevens daar naast ons gevoelen bloot leggen over hetgene gedaan had kunnen en nog gedaan zal moeten worden.

Voor denkbeelden en gedachtenwisselingen van zoodanige vrijzinnige kleur zullen wij in den vervolge onze kolommen openstellen, en zelven het voorbeeld geven door openbaarmaking onzer eigene gedachten.

Wij roepen daartoe de belangstellende medewerking van het publiek in, en zullen op die wijze trachten, onder de werking van het zooveel besprokene drukpers-reglement, een dagblad van vrijzinnige kleur in Indie tot stand te brengen.

Hebben wij ons, hetgene echter niet wel denkbaar is, vergist in de mogelijkheid tot zoodanige openbaarmaking en alzoo den geest van het reglement in deze verkeerdelijk begrepen, wij zullen het hoofd buigen en onze lezers zullen alsdan de goede wil der redactie van *den Oostpost* voor de daad moeten nemen, en die beschouwen als eene poging om aan haar blad die uitbreiding en meerdere beteekenis te geven, welke naar haar inzien overeenstemt met de behoefte des tijds en op eene gepaste wijze strekken kan om den geest der Europesche bevolking in Nederlandsch Indie eene schrede nader te brengen aan de verlichting en beschaving van het moederland.

Namens de redactie,
E. FUHRI.

OFFICIEEL GEDEELTE.

JAVASCHE COURANT

Van den 7den *October* 1857, N°. 80.

BENOEMD:

Tot adjudant van den Gouverneur-Generaal, jhr. H. W. L. de Kock, eerste luitenant bij de kavallerie.

Civiel Departement.

BENOEMD:

Tot onderkommies der eerste klasse bij de recherche te Batavia, de onderkommies der tweede klasse J. B. A. D. Schuler.

Schutterijen, enz

BIJ DE SCHUTTERIJ TE SAMARANG,

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, wegens vertrek, de tweede luitenant J. van Olhoff.

BENOEMD:

Tot kapitein, de eerste luitenant M. A. Jasper.
Tot eerste luitenants, de tweede luitenants J. G. 't Hooft en C. J. Verkouteren.
Tot tweede luitenants, de eervol ontslagene tweede luitenant bij de Bataviasche schutterij C. L. Dankmeijer en de schutter J. Maclachlan.

BIJ DE SCHUTTERIJ TE SOERAKARTA.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, de kapitein-kommandant J. A. Wilkens.

TIJDELIJK OPGEDRAGEN:

Het kommandement, aan den eersten luitenant S. Senstius.

BENOEMD:

Tot tweeden luitenant, de sergeant-majoor C. H. Reijgers.

Militair Departement.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, uit Z. M. militaire dienst, de officier van gezondheid der 2de klasse L. Scheiner.

BEVORDERD:

Tot militairen ambtenaar der 1ste klasse en directeur van het groot militaire hospitaal te Willem I, de militaire ambtenaar der 2de klasse L. de Scheemaker, thans directeur van het hospitaal te Padang.
Tot militairen ambtenaar der 2de klasse en directeur van het hospitaal te Padang, de militaire ambtenaar der 3de klasse P. F. Hedderich, thans spijsverzorger bij het groot militaire hospitaal te Weltevreden.

BENOEMD;

Tot militairen ambtenaar der 3de klasse en spijsverzorger bij het groot Militaire hospitaal te Weltevreden, de adjudant onderofficier S. Roos, thans waarnemend hospitaal-meester bij het garnizoens hospitaal te Salatiga.

Verpachting van 's lands middelen op *Java* en *Madura* voor 1858.

(Voor het land.) Krachtens art. 11 der ordonnancie van 27 Augustus jl. staatsblad no. 78) en art. 4 der ordonnancie van 29 Sept. 1857 (staatsblad no. 87) maakt de ondergeteekende bekend, dat de verpachtingen van 's lands middelen op *Java* en *Madura*, voor 1858 zullen plaats hebben *in de maand Oktober aanstaande*, als volgt:

Io. *Van de Opiumpacht in de gewesten:*

Bantam, Batavia, Buitenzorg en Krawang, te Batavia, op Woensdag den 21sten;
Samarang, Kadoe, Bagelen, Banjoemaas, Soerakarta en Djokjokarta te Samarang, op Donderdag, den 22sten;
Madioen en Patjitan te Madioen, op Woensdag, den 28sten;
Soerabaya en Kediri, te Soerabaya, op Zaturdag, den 24sten;

2o. *Van de andere pachten in de gewesten:*

Bantam te Serang, op Zaturdag, den 17den;
Batavia te Batavia, op Woensdag, den 21sten;
Buitenzorg te Buitenzorg, op Zaturdag, den 24sten;
Krawang te Poerwokarta, op Donderdag, den 15den;
Samarang te Samarang, op Donderdag, den 22sten;
Kadoe te Magelang, op Maandag, den 26sten;
Bagelen te Poerworedjo, op Woensdag, den 2[illegible]sten;
Banjoemaas te Banjoemaas, op Zaturdag, den 31sten;
Soerakarta te Soerakarta, op Dingsdag, den 27sten;
Djokjokarta te Djokjokarta, op Donderdag, den 29sten;
Madioen te Madioen, op Woensdag, den 28sten;
Patjitan te Patjitan, op Zaturdag, den 31sten;
Soerabaya te Soerabaya, op Zaturdag, den 21sten;
Kediri te Kediri, op Donderdag, den 29sten;

3o, *Van de Opium en andere pachten in de gewesten:*

Cheribon te Cheribon, op Zaturdag, den 17den;
Tagal te Tagal, op Maandg, den 19den;
Pekalongan te Pekalongan, op Dingsdag, den 20sten;
Japara te Patti, op Zaturdag, den 24sten;
Rembang te Rembang, op Woendag, den 28sten;
Pasoeroean te Pasoeroean, op Dingsdag, den 27sten;
Probolingo te Probolingo, op Donderdag, den 29sten;
Besoeki te Bezoeki, op Zaturdag, den 31sten;
Banjoewangi te Banjoewangi, op Maandag, den 26sten;
Madura te Pamakassan, op Zaturdag, den 24sten;

BATAVIA, *De Direkteur der Middelen en Domeinen*,
29 *September* 1857. DE WAAL. (1)

(*Voor het land.*) De Resident van Soerabaya brengt bij deze ter kennis van het algemeen, dat op Dingsdag den 10den November 1857, des morgens ten 8 ure, te Plosso, district Kabooh, afdeeling Modjokerto, residentie Soerabaya, door den vendumeester aldaar, bij kleine kavelingen en voor rekening van den lande, publiek zullen worden verkocht p. m. 1500 stuks jattie balken en dolken van verschillende dimensiën, afkomstig uit den aankap van 1856.

Behalve de bovenvermelde houtwerken, zullen mede worden verkocht, eenige aangehaalde jattie dolken.

SOERABAYA, *De Resident voornoemd*,
8 *October* 1857. (2) VREEDE BIK.

VENDU-DEPARTEMENT.

VERKOOPING.

Op Dingsdag den 13den October.

Voor de toko van de heeren P. Kervel & Co, in de Chinesche kamp.

Op Woensdag den 14den October.

Voor de toko van den heer D. D. van Boeckholtz, in de Chinesche kamp.

Op Vrijdag den 16den October.

Voor de toko van de heeren Gebroeders Kocken in de stad, en des avonds ten 7 ure, in het voor-lokaal van het Komedie-gebouw.

ADVERTENTIEN.

HUWELIJK.

Getrouwd:

J. F. HACKMAN ASSCHENBERGH

MET

H. E. LEVERT.

SOERABAYA, 8 *October* 1857. (664)

VENDUTIE

Op Dingsdag den 13den October 1857.

Bij P. KERVEL & Co in de *Chineesche Kamp* alhier, ter opruiming, van een factuur SPEELGOED, SLAOLIE, KAARSEN, HOEDEN en wat verder te voorschijn zal worden gebragt.

Op bovenstaande vendutie zullen mede worden verkocht voor rekening van belanghebbenden:

9 LEDIGE LEGGERS.
28 „ „

allen min of meer beschadigd door zeeschade, aangebragt per *PHILIPS van MARNIX*, kapt. E. VAN DUYN. (655)

VENDUTIE.

Op de vendutie van den 14den October a. s., bij D. D. VAN BOECKHOLTZ, zullen nog voor rekening van belanghebbenden worden verkocht 74 vaten min of meer beschadigde Gouvernements NOTENMUSCAAT, afkomstig van BANDA. (672)

Op de vendutie bij D. D. VAN BOECKHOLTZ *op Woensdag 14den dezer*, zal alsnog worden verkocht: Eene partij van circa 30 picols BLADKOPER, gesloopt van het Hanoveraansche schip *Verden*, kapt. KOPPERMANN. (674)

VENDUTIE.

Op den 30sten *October aanstaande*, des voormiddags ten ½ 10 ure, zal voor het locaal der Weeskamer alhier, in veiling worden gebragt: een ERF, gelegen aan de Heeren-straat, schuins tegen over de Hervormde kerk, met het daarop staande HUIS, behoorende tot den boedel van wijlen de minderjarige C. G. W. BEIJERS, bij de verponding geregistreerd onder n°. 12; alsmede 2/8 aandeel in een HUIS en ERF, staande en gelegen in de *Kamp. Baroe* alhier, bij de verponding geregistreerd onder n°. 508, welk aandeel behoort tot den boedel van wijlen SECH ACHMAT BIN SALIM BILJOEN.

SOERABAYA, *De Secretaris der Weeskamer*,
3 *October* 1857. (654) W. F. PLOEGMAN.

---

den moeten ligten om het patroon te voorschijn te brengen, worden door den galvanischen stroom geregeerd, en het verbeterde werktuig is eenvoudiger, werkt goedkooper, gemakkelijker en niet minder naauwkeurig.

De andere toepassing van den galvanischen stroom die de ridder BONELLI heeft gemaakt, bestaat in het seinen met beweegbare stations. Hij is op de gedachte daarvan gekomen, door het zoo dikwijls tegen elkander botsen van spoortreinen, en wenschte door den galvanischen stroom deze ongelukken te verhoeden. Zijn denkbeeld is verwezenlijkt op de proeflijn tusschen Turin en Truffarello, en heeft goed voldaan.

In plaats van een ijzeren draad langs den weg te spannen, gelijk voor de gewone telegrafen het geval is, wordt er een ijzeren staaf op porceleinen paaltjes, tusschen de beide sporen gelegd. Deze ijzeren staaf heeft bij de stations aangesoldeerde draden, die naar de aldaar geplaatste toestellen geleid zijn. De stations hebben dus met elkander gemeenschap, en de in beweging zijnde spoortreinen eveneens, want aan elke trein is een waggon vastgehaakt, die aan den onderkant voorzien is van ijzeren veeren die op den staaf drukken, en waaraan draden zijn vastgemaakt, die met den telegrafischen toestel in den waggon aanwezig, in verbinding zijn gebragt.

Als dus een station of een rijdende trein een sein geeft, zullen al de toestellen, die met den tusschen de rails geplaatsten hoofdstaaf in verbinding zijn, het sein ontvangen. Twee spoortreinen die elkander naderen, kunnen dus elk oogenblik met elkander spreken, en hunnen loop stuiten, bijaldien zij op hetzelfde spoor mogten zijn. Er waren nog eene menigte bezwaren te overwinnen, zoo als het oversteken van zijwegen, het zorgen voor eene goede verbinding bij spoorwisselingen en spoorkruisingen, het doorvoeren van den staaf langs de stations en dergelijke ondergeschikte zaken meer, doch volgens de berigten, zouden deze hinderpalen bijna geheel uit den weg zijn geruimd.

De keizerlijke staatsdrukkerij te Weenen heeft in den laatsten tijd, dank zij de onvermoeide pogingen van den verdienstelijken directeur AUER, uitmuntende toepassingen gemaakt van den galvanischen stroom, ten dienste van boek- en plaatdrukkerij. De tentoonstelling van typografie, bij gelegenheid van de onthulling van Laurens Koster's standbeeld te Haarlem gehouden, deed zien, dat ook deze toepassingen in Nederland meer en meer veld winnen. De laatst gehoudene tentoonstellingen te Munchen en te Parijs leverden de bewijzen, dat de galvanische stroom ook gebruikt wordt tot artistieke doeleinden, terwijl het Instituut te Petersburg, dat in een jaar honderd zeven en twintig Ned. pond goud langs den galvanischen weg heeft verwerkt, niet onopgemerkt voorbij mag worden gezien, als een van die inrigtingen, waar een uitnemend gebruik van die schoone uitvinding gemaakt wordt.

Eene der laatste toepasingen van den galvanischen stroom heeft betrekking op de vischvangst. Indien men de draden, verbonden aan de polen eener galvanische batterij, aan de einden voorziet van een puntig gesneden stuk harde coke, dan zal er, wanneer de stroom tuschen die punten doorgaat, een zeer schitterend licht ontstaan, en het is dat licht, hetwelk men voor de vischvangst benuttigt.

In verschillende landen bezigt men vuren op de schepen, ten einde den visch te lokken en het is DUMOULIN, wien de eer toekomt daarin verbeteringen aangebragt te hebben.

Verbeeld u, lezer! een glazen bol, voorzien van twee tegen over elkander staande openingen; in elke opening is een koperen buis gestoken, die binnen in den glazen bol een stukje coke bevat. De openingen zijn daarna waterdigt gesloten, en aan de kokers zijn koperdraden gesoldeerd, met gutta percha bekleed.

De bol met de draden voorzien wordt op eene zekere diepte in 't water nedergelaten, en de einden der draden, op eenigen afstand, met de polen eener galvanische batterij in aanraking gebragt, waardoor dus te midden van het water een zeer helder licht ontstaat. De visch zulks ziende, komt nieuwsgierig op het licht af, en verzamelt er zich rondom. De visschersvaartuigen scharen zich in een kring om het licht, en zetten hunne netten uit, zoodanig dat de visch als het ware door een hekwerk van touw is ingesloten. Na verloop van eenigen tijd verbreekt men de verbinding van den draad met de batterij, het licht gaat plotseling uit, en de visch, verblind door 't licht en de daarop gevolgde duisternis, raakt bij menigte in de netten verward.

DUMOULIN wil weder verder gaan, en het galvanische toestel tevens bezigen tot het seinen van schepen, doch hiervan zijn de berigten nog te onbeduidend om er iets van mede te deelen.

Wilde ik voortgaan met de toepassingen van den galvanischen stroom te vermelden, er zou zeker geen plaats overschieten voor iets anders, dus voor 't oogenblik hiermede, basta.

VERTREK VAN STOOMSCHEPEN.

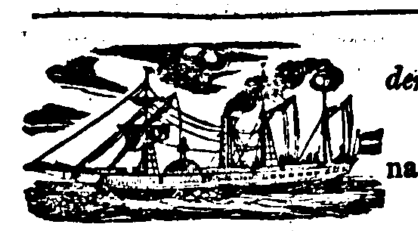

Bepaald op *a. s. Zondag den 18den dezer,*

PALEMBANG,

naar BATAVIA via SAMARANG

AMBON,

naar MACASSER, TIMOR-KOEPANG en de MOLUCCOS.

Adres bij

SOERABAYA, W. CORES DE VRIES.

12 *October* 1857. (671)

VERTREK VAN SCHEPEN.

PASSAGE NAAR NEDERLAND.

Wordt aangeboden met het snelzeilend en voor den overvoor van Passagiers uitmuntend ingerigt Nederl. schip

ODILIA MARGARIETHA,

KAPT. HAZELHOLFF,

om tegen *ultimo October* te vertrekken.

Nadere informatiën zijn te bekomen bij den GEZAGVOERDER in het *Marine Hotel* en bij

De Agenten

(669) FRASER EATON & CO.

NAAR SINGAPORE

Is tegen het midden dezer maand gelegenheid voor passagiers met het Nederl schip

HOOP VAN CAPELLE,

KAPT. S. R. BOK.

Nadere informatiën te bekonsen bij den gezagvoerder in het *Marine Hotel*, of bij

De Agenten,

(662) Wm. MATHIEU & CO.

PASSAGE NAAR ROTTERDAM.

Wordt aangeboden met het snelzeilend en voor den overvoer van passagiers comfortable ingerigt Nederl. barkschip

OTTO,

gevoerd door KAPT. W. G. ROTGANS, zijnde het vertrek bepaald omstreeks ultimo dezer, van PASOEROEAN direct.

Voor nadere informatiën gelieve men zich te vervoegen bij den gezagvoerder in het *Marine Hôtel*, of bij

De Agenten,

(668) FRASER EATON & CO.

PASSAGE NAAR AMSTERDAM.

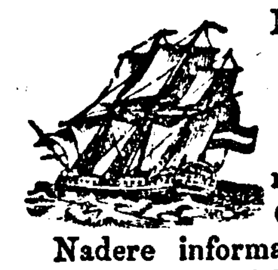

Met het snelzeilend Nederl. barkschip

VREDE,

Kapt. J. L. TER BRUGGEN.

Deze bodem bijzonder goed ingerigt zal tegen de helft van de maand *October* direkt van hier vertrekken.

Nadere informatien bij den gezagvoerder in het *Marine Hotel*, of bij

De Agenten,

(647) RUYL CRAMER & CO.

VERTREKKENDE PERSONEN.

Kap. T. C. H. VAN VLOTEN naar *Nederland*.
Gemagtigde J. W. F. VAN VLOTEN te *Waroe*.
(670)

J. G. WALLER vertrekt naar *Australie* voor een korten tijd.

SOERABAYA, 12 *October* 1857. (673)

BEKENDMAKING.

De Ingenieur der Gouvernements telegrafen in Nederlandsch Indie daartoe bij besluit van Zijne Excellentie den Gouverneur Generaal dd. 10 April ll. No. 5 gemagtigd, brengt bij deze ter algemeene kennis dat de telegraaf-kantoren te BATAVIA en AMBARAWA met den 1 October aanstaande voor de publieke korrespondentie worden opengesteld.

BATAVIA, (645) *De Ingenieur voornoemd,*
den 28 *September* 1857. J. GROLL.

Debiteuren en Crediteuren in den Boedel van wijlen den Chinees GO NGO TIAN worden verzocht betaling of aangifte te doen van het door of aan hen verschuldigde binnen den tijd van 3 maanden gerekend van af heden aan.

SOERABAYA, *Gemagtigden van de Executeuren,*
1 *October* 1857. P. KERVEL & CO.
(659)

De ondergeteekende heeft de Eer het geachte publiek bekend te maken dat hij heeft geopend een BIERHUIS op *Sinpang* en BILLIARD, waar exquise BIEREN en WIJNEN zullen worden verstrekt.

(657) VEERMANS.

VERKRIJGBAAR BIJ J. T. WILLEMS.

GRISSEESCHE WEG.

WAGEN-ASSEN en WAGEN VEREN,

uit de best bekende fabrieken in Europa waarvan voor soliditeit wordt ingestaan.

Hij recommandeert zich voorts aan H. H. fabriekanten voor alle reparatien aan stoomwerktuigen als andersints; tevens belast hij zich met den aanmaak en de reparatie van alle soorten van rijtuigen. (662)

ALLE ZATURDAGEN

BLOED- EN LEVERWORST.

Verkrijgbaar à 25 duiten per stuk à contant, bij

S. MEIJER.

(667) *Krambangan.*

SCHEEPS-JOURNALEN.

VOOR 300 DAGEN.

Ingebonden te verkrijgen à *f* 15.— Bij

(637) E. FUHRI & CO.

WISSELS OP AMSTERDAM.

(518) Bij SCHIMMELPENNINCK & CO

WISSELS OP NEDERLAND.

(554) Bij RUYL CRAMER & CO.

Alle ZONDAGEN en WOENSDAGEN verkrijgbaar bij K. GOEDHARDT op het *Rustenburgerpad*.

KALFS- en SCHAPENVLEESCH. Verzoeke daags te voren de bons in te zenden. (654)

KANTOOR-HANDEL VAN E. FUHRI & CO.

te Soerabaya.

ALIZARIN SCHRIJF- EN COPIEER-INKT

In halve en heele fleesschen, kleurhoudend en niet verdikkende. (636)

Puike MANILLA SIGAREN, nieuwe aanvoer WITTE SUIKER in blikken en in krandjangs, versch SELTERSWATER ½ kruiken. Bij

(652) KARTHAUS & MELCHERS.

Er wordt verzocht geene rekeningen aan anderen te voldoen, dan door mij K. GOEDHARDT onderteekend. (660)

Echte **CAROTTE SNUIF,** merk. ST. OMER.

(658) KARTHAUS & MELCHERS.

MET DE MAIL ONTVANGEN.

'S GRAVENHAAGSCHE RESIDENTE-ALMANAK. 1857. . . . . *f* 10.
NAAM- EN RANGLJST der officieren van het koninklijke leger der Nederlanden. 1857. . . . . „ 4.
NAAM- EN RANGLJST der officieren bij ae land- en zeemagt in Nederl. Indië. 1857. . . . . „ 2.
STAAT DER NEDERL. ZEEMAGT EM KOOPVAARDIJ-VLOOT, op 1 Junij. 1857. . . . . „ 2.
ALPHABETISCHE NAAMLIJST der Nederl. koopvaardij-schepen, varende op de Indiëu, voor 1857. . „ 2.
OPEN BRIEF aan een vriend over de woelingen en de norust in het vaderland. . . . . „ 2.
PROBLEMATISCHE POLITIEK. Het nieuw ministerie en de volksvertegenwoordiging in 1856. . . . . „ 2.
Mr. C. C. E. D'ENGELBRONNER. Open brjef aan Z. E. den Heer Mr. J. J. L. VAN DER BRUGGHEN, minister van justitie. . . . . „ 1.
J. P. DE BORDES. De doorgraving van de landengte van Suez. Met eene kaart. . . . . „ 3.
H. MULLER SZOON. De Nederlandsche Katoen-nijverheid en het stelsel van bescherming in Nederl. Indie. „ 6.
ONTWERP van een reglement op de drukwerken in Ned. Indië, met de daarbij behoorende nota tot teelichting. „ 2.
VERZOEKSCHRIFT van F. H. VAN VLISSINGEN, c. s. aan den Koning. . . . . „ 1.
J. J. HASSELMAN. Eenige beschouwingen omtrent kolonisatie. . . . . „ 1.
HET ONTSLAG van den Heer W. L. RAMACK. Eene bedrage tot de kennis der regtvaardigheid van de Indische regering. . . . . „ 3.
GAVARNI. Masques et visages. Illustrés. . . . „ 2.
DE DAGERAAD Deel IV, afl. 1—5. . . . . „ 27.
HUMORISTISCH ALBUM. Aan liefhebbers van een vrolijke luim. Afl. 1—32. . . . . „ 14.
DE ECONOMIST. Afl. 1—7. 1857. . . . . „ 8.
DE NIEUWE SPECTATOR Krijgs- en geschiedkundig tijdschrift. Afl. 1.—11. 1857. . . . . „ 15.
DE KINDER-COURANT. Afl. 1—5. 1857. . . . „ 12.
Petit Courrier de Dames. 3 Janv.—25 Juillet. . . . „ 40.
Le Moniteur de la Mode. Janv.—Juillet . . . . „ 36.
Le Follet. Courrier des Salons. Nos. 1416—1445. . . „ 36.
Les Modes Parisiennes illustrés. Nos. 723—752. . . . „ 40.

(648) E. FUHRI & CO.

GORT

à *f* 1.— de vijf pond. Bij

(656) HAMMELBURG.

ECHTE

ROB DE LAFFECTEUR

waarbij eene beschrijving van de behandelingswijzen der ziekten volgens de voorschriften van DR. GIRAUDEAU DE ST. GERVAIS.

Prijs per halve flesch. . . . . *f* 10.—

(517) E. FUHRI & CO.

HOLLOWAY'S PILLEN.

EEN ZEKER MIDDEL TEGEN INDIGESTIE EN LEVERZIEKTE.

Mr. MEURS te Panruyak leed ongeloofelijk aan indigestie, vergezeld van leverziekte; verscheidene bekwame geneeskundigen zeiden dat zij de tering had en hare vrienden wanhoopten aan haar herstel, daar alle aangewende middelen vruchteloos waren gebleven. Ten laatste nam zij eene proeve met de HOLLOWAY'S PILLEN, die zich spoedig met het bloed vermengden, de ziekelijke stoffen wegnamen, het geheele gestel zuiverden en daardoor haar een nieuw leven gaven. Het resultaat was eene volmaakte genezing en zij geniet thans de beste gezondheid.

Deze PILLEN zijn alzoo een doeltreffend geneesmiddel voor alle maag- en ingewandskwalen.

Verkrijgbaar à Contant bij E. FUHRI & Co, te Soerabaya, tot ondervolgende prijzen:

DOOZEN PILLEN van *f* 1.— *f* 3.— en *f* 5.—
POTTEN ZALF „ „ 1.— „ 3.— „ „ 5.—
(599)

SOERABAYA, den 12den October 1857

Met den telegraaf is alhier het berigt gebragt dat de landmail Zaturdag op Batavia is aangekomen.

— Geen bijzonder nieuws uit Europa.

Vrijdag middag om 4 uren is alhier ter reede aangekomen Z. M. stoomschip *Amsterdam*, met den kolonel Kroll en zijn staf, kommd. der Timorsche expeditie.

GRISSEE 9 Oct. — Heden morgen ten 4 uren had er een droevig voorval plaats aan boord van de Ned. Ind. schoener *Fatahool Moebarah*, djuragan Hadjie Langkatjo. De matroos genaamd Penaij van Kellij, nabij Macassar afkomstig, aan de koorts lijdende, kreeg een aanval van razernij, waarin hij eene soort van klewang nam en daarmede 5 zijner medeschepelingen zoodanig verwondde, dat een van hen heden morgen ten gevolge daarvan overleden is; een ander schepeling wakker wordende, gaf hem met een stuk hout een slag in den hals, waardoor hij nederviel en men gelegenheid had hem te binden en aan de policie over te leveren.

Voor het leven der tweede vreest men, de derde zal het er mogelijk weder opbrengen.

— Van *Djocjokarta* vernemen wij dat aldaar op de gebruikelijke wijze den 29sten September heeft plaats gehad, de overgave van het bestuur in handen van den Hoog EdelGest. Heer Brest van Kempen, laatst resident van Bamtam.

(*Soer. N. en Adv. blad.*)

BATAVIA. — In het laatst der vorige week is een gedeelte der Timorsche expeditie alhier teruggekomen en wel:

Op den 30 September met het transportschip *Hendrik Jan*, de 3de kompagnie van het 10de Bat. Infanterie, (Inlanders) onder den 1sten luitenant Gorissen en den 2den luitenant Demmenie (de kommandant dier kompagnie, kapitein Juta, was uithoofde zijner wonden te Koepang achtergebleven) en een detachement sappeurs, gekommandeerd door den kapitein Casperz en den 2den luitenant Buys, als ook de aspirant betaalmeester van Dorsten.

Op den 1 October met het transportschip *Middelburg*, de 6de kompagnie van genoemd Bataillon, (Europeänen) onder de bevelen van den kapitein Donleben, den 1sten luitenant Scheltens en den 2den luitenant Jansen; een gedeelte der kompagnie Afrikanen van het 7de Bat. Inf., onder den kapitein Koch en den 2den luitenant Klerk, benevens de 1ste luitenant adjudant van het 10de Bat. van Dentsch en de officier van gezondheid Kramer.

Op den 4 dezer met het transportschip *Helena Anna*, de 4de kompagnie van het 10de Bat. Inf. (Inlanders) onder den kapitein Ravallet, den 1sten luitenant van Genderen en de 2de luitenants van der Meer en van Swieten, alsmede een gedeelte van het detachement Artillerie onder den 1sten luitenant van dat wapen Gorissen.

Al die troepen zijn den dag na hunne aankomst ontscheept en na op de landingsplaats op brood, kaas en een kwart flesch wijn onthaald te zijn naar Weltevreden gemarcheerd. Aan de Harmonie werden de Inlandsche kompagnien door het hoornmuzyk van het 12de bat. Infanterie en de Europesche kompagnie door het stafmuziek ingehaald.

De troepen zagen er bij uitstek goed uit en de zeereis schijnt de vermoeijenissen van hunnen krijgstogt als het ware te hebben weggevaagd.

Op hunnen marsch van de stad werden achtereenvolgend allen door den eigenaar van het marine Hôtel uitgenoodigd een halt te maken op het pleintje voor dat logement en daar hartelijk door denzelve verwelkomd en gul onthaald,

de manschappen op een stevige oorlam, de ondrofficieren op bier en de officieren op wijn en andere ververschingen

Van bedoelde expenditie zijn als nog niet teruggekeerd: de beide commandanten, de administratieve en geneeskundige diensten, de 2de en 5de compagniën van het 10de Bat. Inf. (Inlanders), een detachement Europesche scherpschutters en Afrikanen en een gedeelte der vertrokkene artillerie met twee mortieren onder den 2den luitenant Coblijn.

— Bij de *Java Courant* van heden is gevoegd een staat van den stand van het rijstgewas op Java, onder ult Augustus, waaruit blijkt dat die was:

ZEER GUNSTIG, In de residentiën Rembang Banjoemaas, Kadoe en Kedirie.

GUNSTIG. In de residentiën Preanger Regentschappen, Cheribon, Tagal, Soerabaya, Pasoeroean, Probolingo, Bezoekie, Banjoewangie Bagelen en Patjitan.

VRIJ GUNSTIG. In de residentiën Bantam, Batavia, Japara en Madioen.

GOED. in de residentie Samarang.

ONGUNSTIG In de residentiën Krawang en Pekalongan.

Van de residentiën Buitenzorg, Djocjocarta en Soeracarta geene opgaven. (*Jav. Bode.*)

Van Gouvernementswege is te Meester-Cornelis uitbesteed de levering gedurende 1858 van voeding aan de gevangenen en gecondemneerden, zoomede van olie benoodigd ter verlichting van het gevangenhuis en oppasserswacht te Meester-Cornelis en te Bekassie, tegen betaling van 22 duiten per man daags, zonder toekenning van voorschot.

Te *Serang*, de levering over 1858, van de ondervolgende benoodigdheden in de residentie Bantam, als:

1°. Van voeding aan de gevangenen, kettinggangers en bannelingen, en van olie voor de verlichting der gevangenissen, per man daags, tegen *f* 0:12;
„ bottel olie, „ „ 0:36;

2°. Van gras en padie voor de paarden van het detachement djaijang secars, per ration van 65 pd. gras en 2 pd. padie, tegen *f* 0:31½;

3°. Van klapperolie voor de kustverlichting op de vierde punt in straat Sunda, dááronder begrepen de olie voor de verlichting der twee lantaarns op het zeehoofd te Anjer, per ned. kan klapperolie, tegen *f* 0:91;

AMBOINA. Het weder was gedurende de maand Augustus gunstig.

In de *Javasche Courant* van den 29 Augustus ll. No. 69, werd reeds melding gemaakt van het vertrek van Z. M. stoomschip *Etna* naar Wahaai.

Den 9 Augustus begaf de gouverneur der Moluksche eilanden zich met gemeld stoomschip derwaarts om te onderzoeken in hoever de bevolking der negorij Sawaaij zich aan verzet had schuldig gemaakt, zoomede om de zwervende alfoersche stammen, die de omstreken der hoofdplaats onveilig maakten, te doen verdrijven.

Uit het onderzoek bleek dat het verzet was ontstaan door geheime stokerijen van den radja van Sawaaij. Deze werd door den gouverneur uit zijne betrekking ontslagen.

De orang kaja van Bessy, die zich jegens den civielen gezaghebber oneerbiedig had gedragen, werd voor zes maanden in de uitoefening zijner functiën geschorst.

Geen verder verzet had plaats.

Het aanwezen van zwervende alfoeren werd niet bevestigd gevonden.

Op de terugreis naar Amboina werd het eiland Mysowal en het eiland Boeroe aangedaan. Op dit laatste had de pokziekte, even als in 1855, weder groote verwoestingen onder de strandbevolking aangerigt, die zich als naar gewoonte in het gebergte in schier ontoegankelijke wildernissen verborgen hield.

Ook het garnizoen had veel te lijden gehad aan koortsen en dyssenterie.

Den 22 Augustus keerde de gouverneur met Z. M. stoomschip *Etna* te Amboina terug.

BANDA. De oogst der notenmuskaat heeft over die maand in de onderscheidene perken bedragen: 15.679,034 notenpitten, uitmakende 125,432 ponden noten en omstreeks 31,358 ponden foelie. De hevige wind deed vele onrijpe noten afvallen.

MENADO. In den namiddag van den 26sten Junij, omstreeks 5 ure, zag men te Gorontalo op eenen schijnbaren afstand van 15 Ned. ellen van de ondergaande zon, eene tweede zonneschijf.

Dit beeld was scherp afgeteekend, helder zilverglansig licht, gelijk de maan bij dag, en omgeven van eenige heldere wolkjes, bij eenen overigens onbewolkten hemel.

Dit natuurverschijnsel bleef ongeveer tien minuten onveranderlijk, maar verflaauwde toen langzaam en loste zich op in eene donker groene massa.

— Op den 9den Julij had de radja van Boalemo met eenige praauwen en een zestigtal volgelingen van Gorontalo naar zijne negorij terugkeerende, op de hoogte van Doeloepi, eene ontmoeting met drie zeerooverspraauwen.

De radja, wiens vaartuigen verspreid waren en die door zijn volk slecht ondersteund werd, ontkwam niet zonder moeite aan de handen der zeeroovers, met verlies van vaartuig en goederen, waaronder zich bevonden zijne onderscheidingsteekenen en rijkssieraden.

Twee hoofden werden gewond, en twee anderen, waarvan een zich met zijn kind op den arm door de vlugt trachtte te redden, zijn vermist en vermoedelijk gevangen genomen.

Van die rooverspraauwen ontsnapten en kwamen te Gorontalo aan, drie menschen van Saleijer, die verhaalden, dat zich aan boord derzelven een zestigtal geroofde menschen bevond.

Den 8sten Augustus deden drie rooverspraauwen, vermoedelijk dezelfden, het eiland Bangke aan, en vervolgden de terugreis naar Sollok, na bij genoemd eiland slaags te zijn geweest met eenige visscherspraauwen van Kaijdipan.

Z. M. stoomschip *Phœnix* kwam drie dagen later van Ternate te Kema, stevende onverwijld om de noord, doch ontdekte niets van de roovers.

REMBANG. Den 11den September, des avonds, is eene tabaksschuur in het district Tirawoon, regentschap Bodjonegoro, toebehoorende aan den contractant J. Roelofs, op eenige nieuwe houtwerken na, afgebrand. De brand schijnt door onvoorzigtigheid ontstaan te zijn.

De schade wordt geschat op *f* 1000.

MENADO. Op den 18den en 19den Julij jl. hebben in het landschap Gorontalo buitengewone overstroomingen plaats gehad.

Het standpunt van het water was zoo hoog, dat van vele huizen in de burger- en boeginesche kampongs slechts de daken zigtbaar waren.

Binnen de redonte bereikte het water eene hoogte van 0,50 Nederl. el.

Vele woningen zijn door den stroom naar zee gevoerd en de schade toegebragt aan het te veld staande gewas en plantsoen, huisraad, bruggen, wegen, buffels, paarden en ander gedierte, is vrij aanzienlijk.

Bij deze ramp heeft men gelukkig geene menschenlevens te betreuren.

— PHILIPPYNSCHE EILANDEN. Het volgende is door het gouvernement der Philippijnsche Eilanden verordend, nopens den invoer aldaar van vreemde rijst en padi.

Art. 1. Van af den 31sten December des loopenden jaars is de invoer van vreemde rijst en padie veroorloofd, welke ook de plaats der herkomst moge zijn en onder welke vlag dezelve ook worde aangevoerd.

Art. 2 De vreemde rijst en padi, welke ter invoer worden aangeboden, zullen bij de tolkantoren van Manilla, Sual, Iloile en Zamboanga aan geene regtenbetaling, welke ook, onderworpen zijn, zoowel als in de overige havens, volgens het Koninklijk bevelschrift van 29 April 1856 voor den handel in granen opengesteld, welke zijn Gurrimo op Noord-Ilicos, Salomaque op Zuid-Jlicos, San Miguel op Gamarines, Gapiz en Antique.

Art. 3. De gewestelijke opperhoofden zullen op hunne bepaalde verantwoordelijkheid zorg moeten dragen, dat het transport en de verkoop der genoemde granen tusschen de onderscheidene gewesten en derzelver bevolking, geene de minste beletselen kunnen ondervinden, moetende het transport en de verkoop geheel en al vrij zijn overeenkomstig de thans vigerende wetten.

Art. 4. Elk schip dat met rijst geladen is, zal de boven vermelde voorregten genieten, wanneer het bij deszelfs aankomst kan bewezen worden, dat het van de plaats der herkomst van de rijst, vóór 1 Januarij 1858 is vertrokken en regtstreeks naar de genoemde havens is gezeild, zonder dat hetzelve, daartoe door den nood gedwongen, dezelven heeft moeten binnen loopen.

MANILLA, 18 Junij 1857. (*Jav. Cour.*)

NEDERLAND.

Z. M. heeft benoemd tot 2de luits. bij het leger in Oost-Indie: bij de inf., de kadets H. A. Scharp, L. M. H. J. Barkey, P. W. Boers en A. J. Tiedeman; bij de art., de kadets A. R. W. Guy van Pittius en G. P. Bischoff; bij de genie en sappeurs, de kadets G. E. V. L. van Zuijlen, J. P. van der Eb, R. C. Heijligers, J. G. M. A. Carlier, W. J. C. Leers, M. J. Mulder en C. G. H. Coster; allen herkomstig van de kon. akademie voor de zee- en landmagt; bij de geneesk. dienst in Oost-Indie tot offic. van gez. 3de kl. de kweekelingen T. H. Mac Gillavry, E. P. Tombrink, H. L. Benjamins, E. Benjamins, B. Leitz, J. J. Postma, J. D. van Roggen, H. W. Sinninghe, C. W. F. Foreman, F. X. J. van Opdorp, L. A. L. de Kanter, A. C. Langerveld, P. C. van Goens, B. J. Wagener, J. W. Ravesteijn Medenblik, J. F. A. Aernout, D. J. Visscher en C. O. van Oordt, en bij de geneesk, dienst in West-Indie tot offic. van gez. 3de kl., den kweekeling J. H. Celen; — vergund aan den op verzoek eervol ontslagen 1sten luit. der schutterij te Pasoeroean D. S. G. Mentel, het blijven dragen van de uniform en de onderscheidingsteekenen, verbonden aan den laatstelijk door hem bekleeden rang bij gemelde schutterij.

— De algemeene synode der Nederl. Herv. kerk heeft zich verpligt gezien te beslissen, dat deelnemingen in de geldleening tot oprigting van een hulpfonds ter uitbreiding van de Evangeliebediening in de gemeenten, uit aanmerking van het in vergelijking met het benoodigd kapitaal onaanzienlijk bedrag der ingeschrevene gelden, niet worden aangenomen.

— Te Tiel had de kerkeraad der Ned. Hervormde gemeente voor eenige dagen het voorregt zich te mogen verheugen in de ontvangst van een volledig zilveren avondmaalstel, aan dezen door wijlen mr. B. J. C. Hoogendijk van Domselaar ten gebruike der gemeente vermaakt; met hooge belangstelling vermelden wij, dat ook de diaconie der voormelde gemeente door wijlen denzelfden milden gever is begunstigd geworden, en wel met eene inschrijving van een kapitaal van *f* 20.000 op het grootboek der Nat. werk. schuld, rentende 2½ ten honderd 's jaars, vrij van het regt van successie, met de renten sedert 1°. Januarij ll.

— Het eiland Schokland zal gesloopt worden. Dit is geen sprookje, maar eene daadzaak geworden. Reeds is men bezig de woningen te waardeeren, en even als van de vroeger bestaan hebbende Middenbuurt, zal men spoedig van dit eiland kunnen zeggen: däár stonden woningen, däár woonden menschen.

Velen zijn tegen de verhuizing, maar de meesten haken er naar, het ellendige bedelaarsoord te verlaten en zich op het vasteland te vestigen; men begrijpt, dat met de som van *f* 600 of meer, benevens een behoorlijk vaartuig en want daar beter fortuin te maken is dan op het sedelijk bedorven eiland.

Deze week zijn de huizen getaxeerd; men hoopt dat er weldra algemeen een einde aan het lijden zal komen.

— De zeebadplaats Scheveningen is in geen jaren op dezen tijd van het jaar zoo druk bezocht geworden als thans het geval is. Bijna al de vertrekken in de groote etablissementen, als ook in het dorp, zijn bezet of reeds besproken. Daar er echter bij voortduring afwisseling van badbezoekers plaats heeft, zoo bestaat daardoor voor nieuw aankomenden gelegenheid, om verblijf te kunnen verkrijgen.

— Den 28sten Julij is te 's Hage brand ontstaan in de fabrieken van de HH. L. J. Enthoven & Co. De rijke modellen-zolder en de zich daaronder bevindende smitswinkel zijn eene prooi der vlammen geworden. Gelukkig dat men door den ijver der werklieden en van de brandweer, de overige gebouwen heeft kunnen behouden en de fabriek dus niet behoeft stil te staan.

— Jl. Zaturdag avond is te Vught nabij 's Hertogenbosch een felle brand ontstaan, bij den voerman en landbouwer A. Jongergouw. Binnen een uur tijds lagen 5 huizen door zes gezinnen bewoond in de asch. Twee koeijen, een paard, een hokkeling, een kalf en een varken werden eene prooi der vlammen. Van het huisraad werd niets gered en de binnen gehaalde oogst werd mede door de vlammen verteerd. De ongebouwde eigendommen waren tegen brandschade verzekerd. De schade wordt begroot op *f* 6000.

Terwijl de puinen te Vught nog rookende waren, ontstond er brand te Rosmalen bij den landbouwer A. van Kreij; een huis, stal, hout- en hooimijten, benevens de overige oogst, waren binnen een uur eene prooi der vlammen. Er was hier zulk een gebrek aan water, dat men hoofdzakelijk door zand het vuur moest meester worden.

— Den 25 Julij ontstond er brand in eene schuur belendende aan het huis bewoond door J. Spijkers, te Gairle bij Tilburg. In een oogenblik stond dat huis in lichte laaije vlam, terwijl door den sterken wind het vuur zich zoo snel over de verder opstaande alle met riet of stroo gedekte huizen verspreidde, dat er aan geen blusschen te denken viel, en binnen een uur tijds acht huizen, bestaande uit dertien woningen, totaal in de asch gelegd waren. Van het huisraad, en de aanwezige weefgetouwen of linnens, is betrekkelijk weinig geborgen kunnen worden. De schade wordt op *f* 6000 begroot.

— Te Purmerend heeft een man van 76 jaar zich met een meisje van 26 jaar in het huwelijk begeven, dus een verschil van eene halve eeuw.

— Eene gehuwde vrouw in de gemeente Havelte gevoelde zich, sedert eenigen tijd ongesteld en meende, dat ze — behekst was. Nadat de noodige voorbereidingen hadden plaats gehad, zou haar man haar in de vorige week naar den duivelbanner rijden, doch werd daarin gestoord doordien de vrouw onder weg beviel van een welgeschapen kind.

— Dezer dagen werd in de gemeente Gameren een zeldzaam feest gevierd. De familie van Kerkwijk herdacht dankbaar, dat sedert 200 jaren, onder verschillende landsregeringen, een afstammeling der familie, in de regte lijn, aan het hoofd van het plaatselijk bestuur had gestaan, zijnde de eerste aanstelling daartoe gedagteekend op 25 Julij 1657.

— Men schrijft uit Roermond, dd. 5 Augustus:

Gisteren namiddag had alhier een verschrikkelijk ongeluk kunnen gebeuren. In een ouden toren, genaamd de Kruidtoren, een der weinige overblijfselen van de vroeger bestaan hebbende vestingwerken, alwaar al het kruid van de winkeliers, ter voorkoming van ongelukken, wordt bewaard, hadden drie jongens van 11 tot 13 jaren oud, eene duif in eene der openingen van dien toren zien vliegen; dat dier er uit willende halen, kropen zij door eene in dien toren gemaakte opening, dienende tot luchtverversching, en lieten zich daar van eene hoogte van tien voet naar beneden vallen. Niet kunnende zien, staken zij eenige lucifers aan en vonden eene groote hoeveelheid kruid aanwezig; dadelijk vulden zij hunne zakken en kropen weder uit den toren, waarna zij zich buiten vermaakten met eenige hoopjes kruid te doen ontvlammen; eensklaps ontvlamt de geheele hoeveelheid die zij bij zich hadden, met het ongelukkig gevolg, dat zij allen verschrikkelijke brandwonden bekwamen. Een hunner, wiens buik bijna geheel verbrand is, ligt reeds op sterven en het is te vreezen dat de beide anderen hem niet lang zullen overleven. Zeer gelukkig echter is het nog, dat de hoeveelheid kruid in den toren aanwezig, bedragende 1500 à 1600 pond, en waarbij die kinderen met brandende lucifers zijn gekomen, geen vuur heeft gevat, want dan waren de ongelukken niet te berekenen, daar voorzeker een groot gedeelte der stad in de lucht ware gesprongen.

FRANKRIJK.

Parijs 6 Augustus. — Het plan, om op den 15den dezer de verovering van den Malakoff-toren op het veld van Mars voor te stellen, heeft men wegens de vele hier aanwezige Russen laten varen. Men zal nu de Kabylen door de Franschen laten kloppen, daar die te ver af zijn, dan dat hunne eigenliefde door die vertooning gekwetst zou worden.

— De heer Snider-Pellegrini, een man die als reiziger en als koopman eene grondige kennis van Marokko heeft verworven, heeft aan de maatschappij voor geographie een rapport toegezonden over de finantieele gesteldheid van dat land, in welk rapport hoogst merkwaardige feiten voorkomen. De staatkunde van het gouvernement van Marokko— zegt de heer Pellegrini,— bestaat in het zoo veel mogelijk arm maken der bevolking, waarbij men namelijk van het denkbeeld uitgaat, dat, hoe armer de menschen zijn, hoe minder zij in staat geacht kunnen worden om in opstand te komen. Het gouvernement laat dus geen middel ongebruikt om den voorspoed der ingezetenen te keer te gaan, en wendt alle pogingen aan om den handel te belemmeren. Iedereen waarop de verdenking rust van rijk te zijn, wordt onverwijld het mikpunt van allerlei vervolgingen en het gouvernement vindt steeds eenig voorwendsel om hem tot den bedelstaf te brengen. Gevolgelijk doet iedereen zijn best niet om arm te zijn, maar om arm te *schijnen*. Een Burnou (het eenige kleed dat door den Marokkaan gedragen wordt), gaat van vader tot zoon over; in de huizen ontbreken zelfs de noodigste meubelen; vleesch wordt niet gegeten. en men loopt, op enkele uitzonderingen na, op de bloote voeten. Dit zijn de gedrochtelijke gevolgen van een despotismus, waarvan in onzen tijd de wedergade niet bestaat. Bij dat-

al bezitten de Marokkanen veel geld, want het zijn zeer bijvere en snuggere lieden. Hunne fabrieken te Fez, Mequinez en Rabat leveren groote hoeveelheden aan geheel Soudan over Ten-Buctou, en voorzien al de karavanen langs de Westelijke en Zuidelijke grenzen. Deze handel brengt hun ieder jaar groote voordeelen op, maar zoodra zij het geld ontvangen hebben, begraven zij het op verschillende, van elkander verwijderde, en aan hen alleen bekende plaatsen. Er zijn Marokkanen, wier fortuin in een vijftiental zoodanige plaatsen begraven is, opdat, wanneer de regering de eene door bespieding mogt ontdekken, de overige plaatsen voor haar verborgen blijven.

De keizer is bovendien de wettige erfgenaam van zijne onderdanen; zoodra dus een hunner sterft, laat hij alles ten zijnen behoeve in beslag nemen, weshalve het gezin van den overledene steeds in de diepste ellende achterblijft. Wil alzoo een Marokkaan de toekomst van zijne kinderen verzekeren, dan begraaft hij zijn geld, — maar de regering heeft het oog op hem gevestigd, en bij het geringste wantrouwen dat daaromtrent bij haar ontstaat, wordt de man in den kerker geworpen, waar men hem stokslagen toedient, tot dat hij eene volledige bekentenis aflegt. De Marokkaan acht het dus, tot voorkoming van alle onvoorzigtigheid of onbescheidenheid, noodzakelijk, om de plaatsen waar hij zijn geld begraaft, zelfs voor zijn eigen gezin verborgen te houden tot dat hij zijn einde voelt naderen; maar al te dikwerf gebeurt het dan ook dat hij sterft, zonder in staat geweest te zijn de schuilhoeken op te geven.

Onderscheidene hooggeplaatste Marokkanen, waarmede de heer Pellegrini vriendschapsbetrekkingen onderhield, verzekerden hem ten stelligste, dat in Marokko op die wijze minstens voor 500 millioen doeros aan klinkende munt (ongeveer een milliard drie maal honderd duizend gulden N. Ct.) begraven ligt en op die berekening kan de beschuldiging van overdrijving niet kleven, wanneer men nagaat, dat jaarlijks in Marokko voor 20 millioen gemunt goud en zilver ingevoerd wordt, die in het land blijven, vermits de aangevoerde koopgoederen uit Europa of Afrika er slechts geplaatst kunnen worden, wanneer men nagenoeg voor het volle bedrag wol, olie, was, huiden, mais en andere voortbrengselen van bodem en industrie, in betaling neemt. Vermits nu de gewoonte om het geld, dat men ontvangt, te houden en het te begraven, altijd in Marokko bestaan heeft, is het verre van onwaarschijnlijk, dat de berekening van 500 millioen douros te laag gesteld is.

De heer Pellegrini eindigt zijn rapport door te wijzen op de belangrijkheid der door hem opgesomde feiten, die te meer de aandacht der staathuishoudkundigen dienen te trekken, omdat zij eene groote rol spelen in de dikwerf zoo moeijelijk op te lossen geheimen der geldcirculatie.

— De acte van beschuldiging tegen Tibaldi, Grilli, Bartolotti, enz. is thans bekend geworden. Zij is, gelijk men wel denken kan, uitvoerig. De volgende bijzonderheden zijn daaraan ontleend:

Bij wijze van inleiding wordt gezegd, dat de revolutionnaire partij hare ontwerpen en hare hoop geenszins vaarwel heeft gezegd en dat Londen de stad is, welke de demagogen in de magteloosheid, waartoe zij gedoemd zijn, tot hun verblijf hebben gekozen. Daar is een insurrectionneel congres tot stand gebragt, waarin mannen van verschillenden landaard hunnen haat en hunne hartstogten vereenigen. Keizer Napoleon is de hoofdpersoon van hunnen haat, en zij beschouwen zijne vermoording als het eenige middel om den staat van zaken in Frankrijk en Europa omverre te werpen.

Verder wordt gezegd, dat Mazzini en Ledru Rollin een misdadig misbruik gemaakt hebben van de hun op Engelands bodem verleende gastvrijheid. Reeds meer dan eenmaal waren zij in moorddadige ontwerpen betrokken. Sedert het einde van het jaar 1856 werden de kort op handen zijnde verkiezingen voor het wetgevend ligchaam als eene gunstige gelegenheid beschouwd tot het volvoeren hunner plannen, daar men alsdan eene groote agitatie kon verwachten. Middelerwijl had Mazzini Londen verlaten, ten einde zich naar Genua te begeven, waar zijne tegenwoordigheid het sein tot een opstand op verscheidene punten van Italie zou zijn; hij was er evenwel met zijne vrienden en zaamgezworenen te Londen in correspondentie gebleven nopens de zaak, die hij de affaire van Parijs noemt, en niets anders is dan de aanslag op het leven des keizers, met wiens dood de bescherming van den Europeschen vrede tegen de revolutionnaire plannen der demagogen als het ware van zelf verviel. Onder de zaamgezworenen komt in de eerste plaats Massarenti voor, die te Londen het beroep van spekslager uitoefent en die zeer werkzaam van aard en te vreezen is. Mazzini noemt hem in een zijner brieven het verpersoonlijkte geheim. Hij is het die in last had de moordenaars in de herbergen van Londen aan te werven. De beklaagde Campanella is de vriend en tevens de agent van Mazzini. Gedurende de afwezigheid van het opperhoofd, was het hem gelukt diens bevelen te Londen uit te voeren en het met Massarenti eens te worden. Behalve deze moeten nog genoemd worden James Stansfeld, bierbrouwer te Londen, die als bankier van Mazzini fungeerde en zekere Stalferd, een minder beduidend persoon, die echter juist daarom gekozen scheen, om zijn naam tot de correspondentiën tusschen Londen en Genua te leenen.

Op den 18 Junij jl. werd aan de post te Parijs een brief in beslag genomen, voorzien met het postmerk Genua, welke brief gerigt was aan Stalferd te Londen. Hij bevatte drie stukken, door Mazzini geschreven, waarin het klare bewijs voorhanden is van de voorgenomen misdaad. Sedert meer dan eene maand werden twee door Massarenti aangeworven moordenaars, door toedoen van Mazzini en Ledru Rollin, naar Parijs gezonden, die daar aangekomen, zich het eerst wendden tot een medepligtige, welke reeds verscheidene jaren te Parijs had gewoond. Eenige maanden vroeger waren echter reeds de tot den moord bestemde wapenen naar Parijs gezonden, bestaande in een aantal dolken en pistolen, onder welke laatste er een was, dat door zijn vorm veel geleek naar dat, waarvan zich Pianori bediend heeft. Eindelijk stelde Massarenti voor nog twee andere moordenaars in dienst te nemen. Mazzini droeg in een brief uit Genua aan Campanella den last op, daartoe de noodige schikkingen te maken, terwijl de bierbrouwer Stansfield het geld zou verschaffen. Mazzini gaf verder als zijne meening te kennen, dat deze twee onafhankelijk van de twee overigen moesten handelen. Twee aan twee beschouwde hij als het eenige middel, om te slagen. In den brief verklaarde Mazzini, van geld sprekende, dat zijne uitgaven in Italie ongeloofelijk groot zijn. — De reis des keizers naar Fontainebleau verijdelde echter in der tijd het moorddadige plan.

In een tweeden brief klaagde Mazzini over een anderen hinderpaal, dien zijne ontwerpen ondervonden hadden; doch hij troostte zich spoedig weer en zeide, dat men op nieuw moest beginnen; dat hij nog een kans had om zijne plannen te doen gelukken, en kwam ten slotte op „de Parijsche affaire" terug, waarbij hij dringend aanbeval toe te zien, of de twee nieuw aangeworven mannen voor de zaak wel bekwaam en te vertrouwen waren.

Uit de drie stukken van Mazzini, die in een brief gesloten, te Parijs op den post in beslag genomen zijn, blijkt niet alleen het geheim der moordenaars, maar ook dat de vriend van Massarenti te Parijs, de medepligtige, in de Rue Menilmontant No. 122 woonde, doch men had reeds uit vroegere nasporingen zijn waren naam, Paolo Tibaldi, ontdekt. Wat evenwel de vroegere nasporingen niet aan het licht gebragt hadden, is, dat in dat huis No. 122 de wapenen der moordenaars verborgen waren.

De beschuldigde Tibaldi, werd den 13den Junij in zijne woning in hechtenis genomen; hetzelfde gebeurde met Bartolotti en Grilli, zijnde de eerste bekend onder den valschen naam van Lazzeri, de tweede onder dien van Faro. Men vond in de portefeuille van Tibaldi het adres des brouwers Stanfield te Londen en onder de papieren van Bartolotti een brief, dien Massarenti hem den 26sten Mei 1857 geschreven had.

Nog gewigtiger was de inbeslagneming, die den 4den Julij bij de echtgenooten Gallibourg, Rue Menilmontant, in hetzelfde huis waar Tibaldi woonde, plaats had. In het laatst van Februarij ll. had mad. Girot die met Tibaldi zamenwoonde, van de echtelieden Gallibourg verlof bekomen, in hunne woning een gesloten koffer te deponeren, die, zooals zij zeide, aan Tibaldi toebehoorde. Toen deze koffer op last der justitie geopend was, vond men verborgen onder oude kleederen en lompen, vijf dolken van Engelsch fabriekaat, 14 zakpistolen met dubbele loopen, een kavallerie pistool met twee boven elkander liggende loopen, een revolver met vijf loopen, twee kogelvormen en twee doosjes met percussiedopjes; al deze pistolen waren met kogels geladen. Twee deskundigen verklaarden, dat de kavallerie pistolen, vooral de revolvers voortreffelijk waren. De dolken waren alle in hunne scheden en met eene bruine zelfstandigheid van een verdacht voorkomen bedekt. Een chemist, aan wien men de analyse van die zelfstandigheid had opgedragen, verklaarde, dat zij hoegenaamd geen overeenkomst had met het vet, waarmede men gewoonlijk zulke wapens bestrijkt, om ze voor de vochtigheid te bewaren; dat ze van eene plantaardige stof scheen te zijn en hoewel geen vergift bevattende, toch in zekere gevallen boosaardige wonden kon veroorzaken.

Tibaldi is in Italie geboren, werkman in optische instrumenten, woont echter sedert 1850 te Parijs. Hij heeft bekend, dat hij in 1852 een reis naar Londen gedaan en zich daar een jaar opgehouden heeft; dat hij in de maand Januarij 1857 daarheen teruggekeerd is, doch er ditmaal niet meer dan drie weken doorbragt. Van zijn eerst verhoor af, verdedigde deze beschuldigde zich door alles te ontkennen en bleef in dat stelsel volharden. Eene eenvoudige ontkenning echter kan niet altijd baten. Toen hij b.v. beweerde, Massarenti niet te kennen, vertoonde men hem twee op den post in beslag genomen brieven, door Massarenti den 8sten en 12den Junij aan hem geschreven en die beide met de woorden begonnen: Caro Tibaldi. Zoo noodzaakte men hem ook te bekennen, dat hij met Bartolotti in betrekking gestaan had. Toen men hem de wapens vertoonde, die in den bovengenoemden koffer gevonden waren, bekende hij dat mad. Girot den koffer op zijn verzoek bij de echtgenooten Gallibourg gedeponeerd had, doch beweerde, dat de koffer hem een jaar geleden door zekeren Marighi toevertrouwd was en dat hij niet geweten had wat daarin was. Het was echter uitgemaakt, dat de koffer hoogstens 5 of 6 maanden in zijn bezit geweest was, terwijl bovendien nog bleek, dat de daarin gevonden kleederen hem, Tibaldi, volmaakt pasten. Ook was de sleutel in zijne woning gevonden, waarvan hij het bezit vroeger ontkend had. — In het begin van het proces verschanste de beschuldigde Grilli zich achter een halstarrig loochenen van alles wat men hem voorhield. Bartolotti, zeide hij, was de eenige beschuldigde, welken hij kende; hij had dien voor de eerste maal op het schip gezien, waarmede zij van Londen gekomen waren en het was alleen deze toevallige omstandigheid, die aanleiding had gegeven om gezamenlijk eene woning te huren. — Bartolotti heeft zich van den beginne af meer geneigd getoond, om ten minste een gedeelte van de waarheid te zeggen. In zijn verhoor van 31 Julij bekende hij, dat hij in het laatst van April ll., met een pas op den naam Lazzeri en in gezelschap van Grilli, uit Londen te Parijs gekomen was, waar laatstgenoemde zich onder den aangenomen naam van Faro verborg, Tibaldi had hem eene woning in den Faubourg St. Denis verschaft. Nadat zij eenigen tijd te Parijs doorgebragt hadden, was hij alleen naar Engeland teruggekeerd en eerst in het begin van Junij teruggekomen. Te Londen had hij Massarenti gezien, doch hij kende Mazzini niet en had ook geen last gekregen, om den keizer te vermoorden.

De onwaarheid daarvan bleek echter uit een brief, door hem in Mei 1857 van Massarenti ontvangen, waaruit blijkt, dat een aanslag op het leven des keizers, oorzaak was, waarom Bartolotti en zijn kameraad naar Parijs vertrokken, dat dit plan door de terugkomst van Bartolotti in Engeland geschorst werd, en dat eindelijk een verwijt van Massarenti laatstgenoemden bewogen heeft naar Parijs terug te keeren, om aan zijn afschuwelijk plan gevolg te geven.

Van deze terugkomst te Parijs spreekt Tibaldi in een brief van 4 Junij, door tusschenkomst van Massarenti, aan Mazzini gezonden, wien hij, volgens afspraak zijn oom noemde; Massarenti berigt hem de ontvangst van dien brief en de verzending aan Mazzini, die zich in Ierland bevond. Tegenover deze documenten begreep Bartolotti, dat hij een stap verder doen moest.

In zijn verhoor van 16 Junij en in die van 9 en 17 Julij, maakte Bartolotti de volgende daadzaken bekend. In de maand April 1857 was hij soldaat in het ontbonden Engelsche Italiaansch legioen te York en bevond zich in zeer behoeftige omstandigheden. Massarenti zocht hem daar op; hij sloeg hem eene zaak voor, die, zoo als hij zeide, hem geld opbrengen zou, bragt hem naar Londen en leidde hem voor het eerst bij Mazzini in. Daar vond hij een lijvigen Franschman, die snorren droeg en wien hij met zijn Italiaansch accent Rodrone-Rollini noemde. Mazzini sprak in tegenwoordigheid van dien Franschman van de bewuste zaak. Hij zeide tot den beschuldigde: gij zult met u beiden zijn; gij zult u in de nabijheid van het paleis des keizers ophouden, de een aan de eene, de ander aan de andere zijde. Gij moet uw post niet verlaten en mij laten weten, of de keizer bij dag uitgaat en 's avonds terugkomt.

Eenige dagen later had bij Mazzini eene tweede bijeenkomst plaats. Massarenti en Grilli woonden die bij. Men kondigde beide beschuldigden aan, dat zij zich naar Parijs moesten begeven en overhandigde hun het adres van Tibaldi. Mazzini zeide tot hen: gij moet maar zeggen dat gij uit Londen komt. Dat is voldoende. Voeg er dan bij: breng ons naar het paleis des keizers, en men zal u daarheen brengen. — Op den morgen van den dag, waarop de tweede conferentie bij Mazzini plaats moest hebben, zeide Massarenti tot Bartolotti, die hem om geld vroeg, hem op zijne armoede wijzende: Mazzini zal u geld geven, doch hij bezit op dit oogenblik geen stuiver en zal u eerst helpen kunnen, als hij het van dien Franschman ontvangen heeft. Ik zelft heb geen geld en moet het ook eerst van Rodrone Rolline ontvangen. Massarenti gaf Bartolotti daarop 50 5 fr. stukken. Twee of drie dagen later werd hij en Grilli te Parijs door Tibaldi ontvangen, die beiden naar het keizerlijk paleis bragt en woning verschafte. Bartolotti meende echter de gevolgen van zijne verklaring te kunnen ontgaan, door er bij te voegen, dat hij geen last had den keizer te dooden, maar alleen om hem te bespieden en van zijne bevinding rapport te doen. — Toen Bartolotti echter den 18den Julij met Grilli geconfronteerd werd, legde hij met het voorkomen der meest volkomen opregtheid, de volgende verklaring af. Eerst bekende hij, dat hij Paolo Grilli heette en te Cefine, in den kerkelijken staat, geboren was. Hij verliet zijn vaderland in het jaar 1854, ten einde eene inhechtenisneming te ontgaan, waarmede hij bedreigd werd. Te dier tijd leefde hij bij afwisseling te Genua, Marseille en voorts te Londen. Op zekeren dag bevond hij zich in laatstgenoemde plaats zonder hulpbronnen en ontmoette Massarenti, die hem zeide: Mazzini zal u 50 Napoleons d'or geven, als gij den keizer wilt vermoorden. Grilli wenschte twee of drie dagen bedenktijd, waarop hij het aannam. Het was toen dat Massarenti Bartolotti uit York haalde. In eene tweede bijeenkomst bij Mazzini, met Massarenti en Bartolotti, besprak men de zaak nader en werden instructien gegeven. Mazzini zeide ronduit: gij moet de gewoonten van den keizer nauwlettend nagaan en hem treffen, zoodra de gelegenheid daartoe gunstig is. Zij ontvingen van Massarenti elk 50 Napoleons d'or en vertrokken naar Parijs.

Door deze en nog andere verklaringen van Grilli is het, volgens de acte van beschuldiging, uitgemaakt, dat Mazzini, Massarenti, Tibaldi, Bartolotti en Grilli zelf deel aan het komplot genomen hebben. Slechts twee beschuldigden worden door de verklaringen van Grilli niet bezwaard, hoewel hunne schuld daarom niet minder zeker is. Ledru Rollin woonde de eerste conferentie bij Mazzini bij, en hoewel hij geen dadelijk deel aan de verhandelingen nam, zoo begreep en billijkte hij toch het doel en de gevolgen. Wat Campanella betreft, de voor hem bestemde brief van Mazzini bewijst, dat hij in alle plannen van Mazzini ingewijd was, zelfs in die, welke tegen Italie gerigt waren. Dientengevolge worden Paolo Tibaldi, Giuseppe Bartolotti, Paolo Grilli, genaamd Saro, Giuseppe Mazzini, Alexandre August Ledru Rollin, Gaetano Massarenti en Federigo Campanella — de vier laatsten afwezig — beschuldigd, van in het jaar 1857 door een onder elkander ontworpen en vastgesteld besluit een komplot gevormd te hebben, om den keizer te vermoorden, welk komplot, daar het bereids eene handeling ten gevolge had, die volbragt of begonnen werd, om de uitvoering van het plan voor te bereiden, eene misdaad is, voorzien bij art. 89 *C. P.*

— Ledru Rollin heeft van zijne zijde in de Engelsche bladen een brief doen plaatsen, waarin hij met kracht opkomt tegen de bewering des *Moniteurs*, dat hij de medepligtige is van de drie gearresteerde Italianen, die den keizer hebben willen vermoorden.

Hij begint in dien brief met te zeggen, dat de keizer in een staat van schrik en onrust verkeert, hetgeen ook reeds blijkbaar was uit de voorzorgen, door hem genomen bij de begrafenis van Béranger. Immers de 80,000 soldaten, die den lijkstoet omgaven, waren elk voorzien van 30 patronen. Thans is het beweerde komplot van zijne eigen vinding, welke handelwijze juist overeenstemt met het gedrag des keizers, voor eenige maanden ten opzigte van hem (Ledru Rollin) aan den dag gelegd, toen hij een geheim agent naar hem afzond, met het doel om (quasi) met hem zamen te spannen, welke poging echter door hem met verachting werd ontvangen.

Hierna verklaart de briefschrijver in de meest stellige

bewoordingen, dat hij nimmer een der zoogenaamde zamenzweerders gekend of gezien heeft, dat hij nimmer direct of indirect in eenige gemeenschap hoegenaamd met hem gestaan heeft. Doch dat bewijs is bijna niet noodig; het aandeel dat hij genomen heeft in de laatste verkiezingen in Frankrijk was genoeg, om den keizer met nieuwen haat jegens hem te bezielen.

Het ontwerp des keizers is gemakkelijk te doorgronden; want er wordt ligt een belagchelijk hof van justitie gevonden, dat geneigd is hem te veroordeelen, terwijl hij afwezig is, zonder dat hij de door de getuigen tegen hem ingebragte verklaringen kent; zonder dat dat hij zelfs de beschuldigingen kent, welke tegen hem ingebragt worden. Bij zulk een hof toch bestaat er geen jury, bestaat er geen verdediging.

Het is waar, dat geene regering dulden kan dat de gastvrijheid op haren bodem misbruikt worde, om zamen te spannen tegen eene naburige en bevriende mogendheid. Maar hier is geheel iets anders. De Britsche wetten hebben in zulke gevallen voorzien en de regering bekleed met de volmagt, om dezulken voor de Engelsche geregtshoven te dagvaarden. Ditzelfde is reeds gebeurd onder de regering van Napoleon I. Buitendien hebben de voornaamste staatsmannen en regtsgeleerden in het Hoogerhuis, zoo als de lords Lyndhurst, Brougham, Aberdeen en de lord-kanselier, in 1853 door hunne welsprekende redevoeringen die constitutionele beginselen versterkt, onder wier bescherming er geen sprake kan zijn van eene uitlevering of van een *alien bill*, maar wel van eene toepassing op vreemdelingen van 's lands algemeene wet.

Hij zal dus in het gegeven geval die wetten inroepen, en als vergelding voor de gastvrijheid, die hij reeds acht jaren op Engelands grondgebied genoten heeft, openlijk voor de Engelsche regtbank verschijnen en ophelderingen geven nopens zijn gedrag. — Hij vraagt dus niets meer en niets minder, dan om gevonnisd te worden door eene Engelsche regtbank en jury. Daar zal men iets meer eischen dan een doodelijken haat; daar zal hij, in elk geval, alle waarborgen vinden voor een eerlijk en onafhankelijk proces. Engeland is dit aan zich zelf meer verschuldigd dan aan hem, en het zou zijn eigen schande in de historie uitspreken, indien het anders handelde.

De brief waarvan het bovenstaande een korte inhoud is, is overigens vol van de meest beleedigende uitvallen jegens den keizer.

ENGELAND.

— De *Times* bevat een zeer belangrijken brief van een jongen soldaat die aan den moord te Delhi ontkomen is. Deze jonge Engelschman was op twee mijlen afstands van Delhi gestationeerd, toen het gerucht zich verspreidde, dat een troep opstandelingen, komende van Meerut, naar Delhi oprukte. Zijn regement ontving daarop bevel zich naar die plaats op marsch te begeven, waar zich op dat oogenblik drie regementen inlanders en eene batterij van zes stukken bevonden, op welke soldaten men meende staat te kunnen maken. Te Delhi aangekomen, werd het regement door geweerschoten van de oproerlingen van Meerut ontvangen, die gemeene zaak met het garnizoen maakten. Alleen de Europeanen werden gekwetst of gedood; niet een der Cipayers, die onder de Engelsche vaan behoorden en deel van het opgerukte regement uitmaakten, werd zelfs gewond. De kolonel van het regement door een kogel getroffen, werd door een bajonetsteek afgemaakt. De aankomst van twee kanonnen, waarvoor de oproerlingen de vlugt namen, deed den strijd een oogenblik staken; de inlanders vlugtten naar alle rigtingen der stad, waar men het niet waagde ze na te zetten. Toen kwamen allerwege vrouwen aansnellen, die aan de Engelschen bescherming tegen de oproerlingen vroegen, die de stad te vuur en te zwaard verwoestten. Omstreeks vijf uur des avonds, stond het inlandsche regement, dat tot nu toe gedeeltelijk de orde bewaard had, insgelijks op en vermoordde zijne officieren. Toen begon eene ontzettende slagting. De schrijver van den brief verhaalt dat de Europeanen, waarvan het grootste gedeelte vermoord werd, zich naar alle kanten trachtten te redden. Hij zelf sprong van de schans in de gracht, om geholpen door eenige makkers, de arme vlugtende vrouwen in veiligheid te brengen. Nadat zij den eenen kant afgesprongen waren, moesten zij den anderen weder opklauteren, dat meer dan een half uur duurde. Gedurende dien tijd hoorde men onophoudelijk geweerschoten; maar hetgeen moeijelijk te verklaren valt, geen enkel schot werd door de Cipayers op de vlugtende vrouwen gelost, hoewel niets gemakkelijker geweest ware, dan ze allen te dooden. Verscheidene vrouwen waren gekwetst, maar zulks was vroeger gebeurd, voordat zij van de verschansingen in de gracht der vestingwerken gesprongen waren.

— De voltooijing van den Transatlantischen telegraafkabel is met een feestmaal besloten, hetwelk door de fabrikanten aan het werkvolk werd gegeven en waaraan ook de officieren van het oorlogschip Agamemnon deelnamen.

— Met de werkzaamheden aan den telegraaf in de rigting van den geprojecteerden Euphraat-spoorweg, zal, naar het schijnt, onverwijld een aanvang gemaakt worden. Gisteren werd eene massa daartoe benoodigde materialen naar Bagdad verzonden en verscheidene beambten bij de telegrafen zullen spoedig derwaarts volgen.

— Volgens eene dépêche uit Killarney (Ierland) is het éene einde van den Transatlantischen kabel, ter verbinding van de telegrafische gemeenschap met de Vereenigde Staten, aan het strand vastgehecht in de nabijheid van Valentia Bay. Deze operatie is, in tegenwoordigheid van den lord-luitenant van Ierland, met het beste succes volbragt.

— Vrijdag middag heeft in eene steenkolenmijn nabij Ashton onder Lyne eene geduchte gazontploffing plaats gegrepen, waardoor meer dan 80 arbeiders het leven hebben verloren; Zondag namiddag had men reeds 81 lijken naar boven gehaald en 8 personen werden nog vermist.

— De *Daily News* vermeldt de ontdekking eener vervalsching van portwijn op groote schaal. Men heeft namelijk ontdekt, dat te Hamburg en te Londen duizende pijpen portwijn bereid worden uit een mengsel van slechte alcohol, melassen en een aftreksel van teer. Dit brouwsel werd regelmatig naar Oporto verscheept, van waar het weder naar Engeland, soms met valsche certificaten voorzien, werd uitgevoerd als echte portwijn. De douane te Oporto is er eindelijk in geslaagd 10 pijpen namaaksel, die uit Londen waren aangebragt, in beslag te nemen. Het is gebleken dat op dit oogenblik niet minder dan 3000 pijpen vervalschte portwijn te Londen in voorraad zijn.

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum.	*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerders.*	*Van*
Octb. 7	Nederlandsche	Henriette.	H. Chevallier.	Batavia
„ 9	Z. M.	Stoomschip Amsterdam	Kapt. luit.-ter-zee A. A. de Vries.	Tim. Koepang.
„ —	Nederlandsche	Generaal de Steurs.	F. Fokkens.	Guichenbay.
„ 10	Hamburgsche	Cito.	J. C. F. Schutt.	Hamburg.

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.	*Vlag*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerders.*	*Naar*
Octb. 7	Balische	Pinang.	Ong Kaij.	Balie (Badong.)
„ 8	„	Ardjoeno.	Kwa Sam.	„ „
„ —	Nederlandsche	Allegonde Jacoba.	B. C. Deurholt.	Nederl. via Probolingo.
„ —	Nederl. Ind.	Sarie Tengaroong.	Intje Sanodin.	Koetee.
„ 9	Nederlandsche	Otto.	W. G. Rotgans.	Pasoeroean.
„ —	Nederl. Ind.	Little Tot.	Katjoong.	„
„ —	„ „	Krabbe.	Mardam.	„
„ 10	Nederlandsche	Jonge Jan.	E. H. Pfeiffer.	Nederland via Batavia.

In lading liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag	*Namen der Schepen*	*Gezagvoerders*	*Bestemming*	*Agenten*
Nederlandsche	Koning Willem II.	J. van Eyk Menkman.	Sydney.	Fraser Eaton & Co.
„	Beurs van Rotterdam.	F. de Vos.	Nederland.	„ „ „ „
Amerikaansche	Oriental.	Crocker Hye.	Boston.	„ „ „ „
„	Redgauntlet.	Andrews.	Cowes.	„ „ „ „
Nederlandsche	Eersteling.	C. Koens.	Nederland.	„ „ „ „
Fransche	Jessore.	Gachet.	Frankrijk.	„ „ „ „
Nederlandsche	Zeelandia.	W. Blaakhert.	Nederland.	„ „ „ „
„	Generaal de Steurs.	F. Fokkens.	Onbepaald.	„ „ „ „
Engelsche	Nora Creina.	M. Burgogne.	In Reparatie.	„ „ „ „
Engelsche	Emma.	Felz.	Onbepaald.	Adam & Co.
„	Henry Winch.	Cottam.	Ampenan.	„ „ „
„	Sophia Waren.	Grifes.	Singapore.	„ „ „
Zweedsche	Kare.	Petersen.	China.	„ „ „
Hanoversche	Verden.	Kopperman.	„	„ „ „
Nederlandsche	Eersteling.	Armstrong.	Nederland.	Schimmelpenninck & Co.
„	Henriette.	Chevallier.	Onbepaald.	„ „ „
„	Anthoinette.	De Winter.		Van Eck & Co.
Hamburgsche	Christian.	Binder.	Manilla.	„ „ „ „
Nederlandsche	Walcheren.	K. Hoek.	In reparatie.	„ „ „ „
Bremer.	Orestes.	Guntter.		„ „ „ „
Nederlandsche	Vrede.	J. L. ter Bruggen.	Nederland.	Ruyl Cramer & Co.
„	Bulgersteijn.	A. J. Maas.	„	„ „ „ „
Hamburgsche	Christian.	G. G. N. Binder.	China.	P. Kervel & Co.
Nederlandsche	Hoop van Capelle.	Bok.	Singapore.	Mathieu & Co.
„	Souburg.	Evers.	Rotterdams.	Van Leeuwen & Co.

Aangekomen Passagiers.

Met de Ned. brik *Henriette*, de heeren Stewart, Haselhorst en Honig. — Met *Z. M.* schip *Amsterdam*, kolonel der Inf Kroll, kapitein der Inf. de Seijff, onder-intendant van Mienne, 1ste luitenants van Cattenburch en von Below, benevens Z. M. troepen.

Vertrokken Passagiers.

Met de Nederl. bark *Jonge Jan*, mevr. de wed. N. M. Kahl.

Schepen liggende ter reede.

Z. M. wachtschip Batavia; het stoomschip Suriname; de schoenerbrik Saparoea; de stoomschepen Samarang en Admiraal van Kinsbergen; Gouv. stoom-advies-vaartuig Tjipannas; Gouv. stoom-sleper Kapitein van Os; de schepen Jessore en Redgauntlet; de stoomschepen Soerabaya en Ambon; de barken Fatal Maän, Saijan Maskoor, Charlotta, Koning Willem II, Hoksing, Anna Serie, Oriental, Eersteling, Eersteling, Verden, Antoinette, Souburg, Odilia Margarieta, Orestes, Goansien, de Hoop van Capelle, Vrede, Caroline ths. hernd. Moelkoel Bahar, Zein, Antoinette, Henry Winch en Walcheren; de brikken Christian, Soedul Barie, Sophia Fraser en Henriette; de schoeners Virgo, Egmond, Kiem Ingsoen, Nora Cerina, Hoseeng en Kare; de kotters Riengit en Klara.

Aan- en Uitvoer te Soerabaya van den 8sten tot en met den 11den October 1857.

AANVOER.

Van Singapore en Batavia per het Ned. schip *Henriette*, gezagv. H. Chevallier, agenten Schimmelpenninck & Co.

40 balen vilt, 3 collis machinerien, 1 ijzeren pijp, 1 collis zink, 2 kisten gedr. goederen, 1 kist madera wijn, 3 kisten manufacturen, Fraser Eaton & Co; 69 rollen touwwerk, Schimmelpenninck & Co; 10 kisten glaswerk, N. H. M.; 1 kist glaswerk, Lion; 15 kisten stoelen, 4 kisten klokken, 7 pakken en 138 stuks machinerien, 5 pakken inhd. 1 bendy, van Eck & Co; 2 kisten diverse kleinigheden, Gezagvoerder; 33 kisten en balen manufacturen, Ruyl Cramer & Co; 17 kisten manufacturen, Mc Millan Marten & Co; 12 kisten geneesmiddelen, Order; en eenige gouvernements goederen.

Van Hamburg per het Hamb. schip *Cito*, gezagv. Schutt, agenten Kruer von Oven & Co.

30 kisten koopmanschappen, P. Kervel & Co; 52 kisten en balen manufacturen, 150 collis ijzer-waren, 390 kisten en vaten dranken, 66 kisten kramerijen, 27 kisten garen, 112 kisten zeep, 44 kisten glas- en aardewerk, 275 stuks hammen, 111 kisten kaarsen, 10 tonnen steenkolen, 97 vaten werf, 500 vloersteenen, 41 kisten en vaten provisien, 6 collis monster pakje, 3 kisten piano, 23 collis confituren, horlogien, parfumerien, koopmanschappen en kleinigheden, Kruer von Oven & Co.

UITVOER.

Naar Koetee per de Ned. Ind. schoener *Sarie Tengaroong*, gezagv. Intjik Sanoodin.

4 kisten inhd. lijnwaden, Fraser Eaton & Co; 2 kisten gedr. katoen, Mc Millan Marten & Co; 2 kisten sarongs, van Leeuwen & Co; $11\frac{60}{100}$ picols jav. koperwerk, 4 kisten inhd. lijnwaden en kleinigheden, diverse Arabieren.

Naar Balie per de Ned. Ind. schoener *Ardjoeno*, gezagv. Ko Asan.

½ picol benzoïn, 30 picols zw. ijzer, 200 gouden tientjes, 1000 stuks sp. matten, 1 kist valsch goud-draad, 8 picols kandij-suiker, 1 kist thee, $58\frac{98}{100}$ picols gambier, diverse Chinezen.

Naar Nederland via Probolingo per het Ned. schip *Allegonda Jacoba*, gezagv. B. C. Deurholt.

779 schuitjes tin, wd. 400 picols, 125 picols rotting, N. H. M.; 12896 picols steenkolen, Fraser Eaton & Co.

Naar Nederland via Pasaroean per het Ned. schip *Otto*, gezagv. W. G. Rotgans.

98 schuitjes tin, wd. 50 picols, 130 picols rotting, $3002\frac{12}{100}$ picols suiker, N. H. M.

Naar Nederland via Batavia per het Ned. schip *Jonge Jan*, gezagv. E. H. Pfeiffer.

50 picols koffij, $4001\frac{85}{100}$ picols suiker, 1200 stuks runderhuiden N. H. M.

Naar Banjarmassing per de Ned. Ind. bark *Zein*, gez. Sech Mohamat bin Awab Balachbal.

1 zw. orl. rok, 1 zw. pantalon, 12 witte vesten, 12 linnen jassen, De Veij.

Marktprijzen.

Suiker N°. 16 per picol *f* 21.—
Koffij per picol Nominaal.
Rijst (carga) per kojang *f* 140 à *f* 150.—
Id. (witte) „ „ *f* 165 à *f* 180.—
Koehuiden per 100 st. *f* 400 à *f* 600.—
Arak per legger *f* 110 à *f* 120.—
Olie (Klapper) per picol *f* 28 à *f* 30.—
Olie (Katjang)
Kadjang Matten
Rotting *f* 9.—
Wisselkoers 107.—